

DET ØKONOMISKE STUDIENÆVN
Aarhus Universitet

Sidefag i erhvervsøkonomi – 2006-studieordningen (med enkelte revisioner af 07.11.08)

1) Sidefagets adgangskrav

Adgangen til sidefaget har studerende, der maksimalt mangler 1½ års studier på deres bacheloruddannelse og som har ret til et sidefag.

2) Sidefagets normering

Sidefaget er normeret til 105 ECTS-point svarende til 1¾ års fuldtidsstudier. 1. del af sidefaget består af 1. og 2. semester i nedenstående skema, ialt 45 ECTS. 2. del består af 3. og 4. semester i nedenstående skema, i alt 60 ECTS.

3) Faglig profil

3 a) Sidefagets formål

Sidefaget er en forskningsbaseret heltidsuddannelse på Aarhus Universitet, der kvalificerer den studerende til selvstændigt at varetage erhvervsfunktioner på baggrund af kundskaber og metodiske færdigheder inden for sidefaget.

Formålet med sidefaget er at

- 1) indføre den studerende i sidefagets videnskabelige discipliner, herunder fagområdets teori og metode, så den studerende opnår en basal faglig viden og kunnen,
- 2) give den studerende den faglige viden og de teoretiske og metodiske kvalifikationer, så den studerende bliver i stand til selvstændigt at identificere, formulere og løse basale problemstillinger inden for fagområdet.
- 3) give den studerende grundlag for udøvelse af erhvervsfunktioner.

3b) Sidefagets fag

Sidefaget består af en række obligatoriske og valgfrie fag.

Fagenes fordeling fremgår af nedenstående skema:

	Vægt	Ekstern censur
- 1. semester (hvert efterår)		
Introduktion til Økonomi, IT og statistik	7 ECTS	
Organisation	8 ECTS	
- 2. semester (hvert forår)		
Regnskabsvæsen	10 ECTS	x
Afsætningsøkonomi	5 ECTS	x
Valgfrie fag	15 ECTS	
- 3. semester (hvert efterår)		
Introducerende statistik	5 ECTS	x
Plan- og Budgetlægning incl. investering og finansiering	5 ECTS	x
Organizational Behavior	10 ECTS	x
Nationaløkonomi	10 ECTS	
- 4. semester (hvert forår)		
Strategi for erhvervsøkonomer	5 ECTS	
Valgfrie fag (erhvervsøkonomiske fag)	10 ECTS	
Valgfrie fag (også ikke-erhvervsøk. fag)	15 ECTS	

ECTS = European Credit Transfer System

Studieprogram

Inden udgangen af 3. uge på 4. semester skal Studienævnet repræsenteret ved den faggruppeansvarlige lærer for Erhvervsøkonomi og en studievejleder – godkende den studerendes studieprogram og dermed sammensætningen af valgfrie fag.

Ved ændringer skal studieprogrammet godkendes på ny. Fag, hvor der har været registreret et eksamensforsøg, kan ikke slettes fra studieprogrammet.

Studerende kan kun melde sig til eksamen i valgfrie fag på 4. semester, hvis disse fag står på deres studieprogram.

3 c) Faglige og erhvervsrelevante kompetencer

Det ovenfor viste erhvervsøkonomiske studium opfylder det faglige mindstekrav angående undervisningskompetence i gymnasiefaget ”Erhvervsøkonomi” (der er et valgfag på C-niveau i det almene gymnasium (STX), det tekniske gymnasium (HTX) og på HF) samt undervisningskompetence i ”det virksomhedsøkonomiske område” i grundforløbet på højere handelseksamen (HHX). (Se Videnskabsministeriets ”Retningslinjer for universitetsuddannelser

rettet mod undervisning i de gymnasiale uddannelser” gengivet i bilag 2 til denne studieordning).

Det faglige mindstekrav er en nødvendig betingelse for at opnå undervisningskompetence men ikke en tilstrækkelig betingelse. Det hedder således i ”Retningslinjer for universitetsuddannelser rettet mod undervisning i de gymnasiale uddannelser” pkt. 2.2:

”Lærere, der underviser i de gymnasiale uddannelser, skal have undervisningskompetence (faglig og pædagogisk kompetence) i et eller flere fag inden for de gymnasiale uddannelsers fagrække. Forudsætning for faglig kompetence er et niveau der svarer til en kandidateksamen, som indeholder de faglige mindstekrav. Pædagogisk kompetence opnås ved at gennemføre pædagogikum, der er tilrettelagt efter regler fastsat af undervisningsministeren.”

I denne studieordnings bilag 1 opregnes de fag på sidefaget i erhvervsøkonomi, der kræves udover de obligatoriske i skemaet ovenfor, hvis man foruden undervisningskompetence i ”Erhvervsøkonomi” og ”det virksomhedsøkonomiske område” ønsker undervisningskompetence i yderligere et erhvervsøkonomisk gymnasiefag. Kravene er specificeret for

Afsætning: et B- og A-niveau-fag i gymnasieskolen
Finansiering: et C-niveau-fag i gymnasieskolen
Innovation: et C-niveau-fag i gymnasieskolen
Organisation: et C-niveau-fag i gymnasieskolen
Virksomhedsøkonomi: et B- og A-niveau-fag i gymnasieskolen

4) Regler om moduler, fagelementer og valgfag

Fag og moduler beskrives i detaljer i fagbeskrivelser, der kan findes på Instituttets hjemmeside. Fagbeskrivelserne opdateres og godkendes af Det Økonomiske Studienævn.

1. semester.

Introduktion til økonomi, IT og Statistik (obligatorisk modul)

Dansk titel	Introduktion til økonomi, IT og statistik
Engelsk titel	Introduction to Economics, Management, Information technology and Statistics.
a) mål	FAGETS SIGTE OG FORMÅL: 1) Erhvervsøkonomi; Virksomheder har mange forskellige aktører, der hver har deres adfærd, bestemt af den interesse de har i at engagere sig med denne bestemte virksomhed. Formålet er at få en klar forståelse af og redskaber til at analysere disse aktørers adfærd og dermed lægge op til at kunne træffe beslutninger i ledelsen af virksomheden. 2) Nationaløkonomi; Formålet er, at de studerende opnår

	<p>et kendskab til og i nogen udstrækning lærer at anvende økonomiske ræsonnementer, når det drejer sig om at foretage og analysere fornuftsstyrede beslutninger. Desuden forventes de studerende at tilegne sig et bredt kendskab til økonomiske termer og principper som anvendes i analyse af økonomiske problemstillinger. Tilegnelsen af viden foregår primært ved brug af verbale og grafiske ræsonnementer samt eksempler og i mindre grad ved brug af matematiske ræsonnementer. Der sigtes efter at involvere de studerende så meget som muligt for at opnå aktiv læring frem for passiv akkumulation af viden.</p> <p>3) IT & Statistik; Formålet er at give den studerende en grundlæggende introduktion til IT og beskrivende statistik med henblik på at sætte den studerende i stand til at anvende relevante IT-redskaber til løsning af økonomiske problemer. Der fokuseres mindre på traditionelle datalogiske emner; men derimod lægges der vægt på, at værktøjet kan bruges til informationssøgning, dataindsamling samt behandling af de indsamlede data. Regneark og statistiksystemer vil blive introduceret til løsning af disse opgaver.</p>
b) indhold	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
c) omfang	7 ECTS
d) undervisnings- og arbejdsformer	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
e) tidsmæssig placering	1. semester
f) forudsætninger for deltagelse	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
Undervisning	Se skemaet under punkt 3b ovenfor
Mulige eksamensformer	Eksamensformen beskrives i fagbeskrivelsen Bedømmelse: 7-trinsskala med intern bedømmelse
Bemærkninger	Obligatorisk konstituerende fagelement for uddannelsens generelle faglige kompetence og identitet. Se fagbeskrivelsen for yderligere oplysninger

Organisation (obligatorisk modul)

Dansk titel	Organisation
Engelsk titel	Organization
a) mål	<p>FAGETS SIGTE OG FORMÅL: Formålet med faget "Organisation" er at give den enkelte studerende indsigt i, hvordan virksomhedens organisation har afgørende betydning for den måde, hvorpå virksomheden løser sine opgaver.</p>

	<p>Faget fokuserer endvidere på at give de studerende indsigt i opbygningen af forskellige virksomhedsstrukturer og de fordele og ulemper der følger hermed i relation til virksomhedens øvrige virke.</p> <p>Endvidere fokuseres der på at give de studerende indsigt i, hvordan interne krav og udfordringer som omverdenen, teknologi og det enkelte menneske påvirker virksomhedens måde at organisere sig på.</p> <p>Faget vil desuden sætte den studerende i stand til forstå og analysere interne organisatoriske processer (konfliktløsning, kultur og beslutningsprocesser).</p> <p>Ud over fokus på virksomhedens interne organisatoriske strukturer, vil fagblokken behandle forhold som, hvordan dens organisatoriske strukturer påvirker og bliver påvirket af ledelsens såvel som medarbejdernes adfærd (organizational behaviour).</p> <p>I relation til ovenstående vil fagblokken endvidere sætte den enkelte studerende i stand til at skelne mellem traditionelle - mere mekaniske - organisationsformer og nyere - mere organiske - organisationsformer. Især skal den studerende have en forståelse af, hvordan den "nye økonomi" - ud fra de faktorer, der er nævnt ovenfor - stiller anderledes krav til virksomhedens organisatoriske strukturer (design) og hvordan den nye økonomi udfordrer den traditionelle måde at designe strukturer og organisatoriske processer i virksomheden.</p> <p>Ved afslutningen af faget skal den enkelte studerende således være i stand til at kunne træffe et hensigtsmæssigt og begrundet valg mellem flere forskellige arketyper af organisationsformer og samtidig vide, hvordan dette valg påvirker og bliver påvirket af andre faktorer af betydning for ovenfor nævnte forhold. Der sigtes med andre ord på, at den studerende skal opnå færdighed i at kunne gennemføre tværgående interne såvel som eksterne organisatoriske ræsonnementer af betydning for hele virksomheden.</p>
b) indhold	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
c) omfang	8 ECTS
d) undervisnings- og arbejdsformer	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
e) tidsmæssig placering	1. semester
f) forudsætninger for deltagelse	Er beskrevet i fagbeskrivelsen

Undervisning	Se skemaet under punkt 3b ovenfor
Mulige eksamensformer	Eksamensformen beskrives i fagbeskrivelsen Bedømmelse: 7-trinsskala med intern bedømmelse
Bemærkninger	Obligatorisk konstituerende fagelement for uddannelsens generelle faglige kompetence og identitet. Se fagbeskrivelsen for yderligere oplysninger

2. semester

Regnskabsvæsen (obligatorisk modul)

Dansk titel	Regnskabsvæsen
Engelsk titel	Accounting
a) mål	FAGETS SIGTE OG FORMÅL: Fagets formål er at introducere centrale begreber og problemstillinger i forbindelse med en erhvervsvirksomheds årsrapport, således at der opnåes en kompetence til at forstå og analysere især årsrapportens resultatopgørelse, balance og pengestrømsopgørelse.
b) indhold	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
c) omfang	10 ECTS
d) undervisnings- og arbejdsformer	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
e) tidsmæssig placering	2. semester
f) forudsætninger for deltagelse	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
Undervisning	Se skemaet under punkt 3b ovenfor
Mulige eksamensformer	Eksamensformen beskrives i fagbeskrivelsen Bedømmelse: 7-trinsskala med ekstern censur
Bemærkninger	Obligatorisk konstituerende fagelement for uddannelsens generelle faglige kompetence og identitet. Se fagbeskrivelsen for yderligere oplysninger

Afsætningsøkonomi (obligatorisk modul)

Dansk titel	Afsætningsøkonomi
Engelsk titel	Marketing Management
a) mål	FAGETS SIGTE OG FORMÅL: 1) at træne den studerende i at analysere grundlæggende afsætningsøkonomiske problemstillinger ud fra både teoretiske og praktiske synsvinkler. Interessen centrerer om marketingbegrebet, segmentering, targetting og positionering, samt handlings-parameteranvendelse. 2) at give den studerende indsigt i forskellige tilgange til den afsætningsøkonomiske disciplin, herunder indsigt i

	<p>hvilke grundantagelser diciplinen hviler på.</p> <p>3) at give den studerende et grundigt kendskab til segmenterings- og positioneringsteori, og at udbygge den studerendes kendskab til købsadfærdslitteraturen.</p> <p>4) at give den studerende et kendskab til hvordan virksomhederne på baggrund af forskelle i købsadfærd og på baggrund af forskellige segmenterings- og positioneringsstrategier kan anvende forskellige handlingsparametre.</p> <p>5) at øge den studerendes evne til at vurdere alternative afsætnings-økonomiske teorier, metoder og modeller og hermed selvstændigt danne sig en reference-ramme til at håndtere praktiske afsætningsøkonomiske problemstillinger</p>
b) indhold	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
c) omfang	5 ECTS
d) undervisnings- og arbejdsformer	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
e) tidsmæssig placering	2. semester
f) forudsætninger for deltagelse	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
Undervisning	Se skemaet under punkt 3b ovenfor
Mulige eksamensformer	Eksamensformen beskrives i fagbeskrivelsen Bedømmelse: 7-trinsskala med ekstern censur
Bemærkninger	Obligatorisk konstituerende fagelement for uddannelsens generelle faglige kompetence og identitet. Se fagbeskrivelsen for yderligere oplysninger

FAG/FAGBLOKKE (valgfrie fag/moduler)

Dansk titel	Se fagbeskrivelse
Engelsk titel	Se fagbeskrivelse
a) mål	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
b) indhold	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
c) omfang	Normalt 5 eller 10 ECTS – se fagbeskrivelse
d) undervisnings- og arbejdsformer	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
e) tidsmæssig placering	2. og 4. semester
f) forudsætninger for deltagelse	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
Undervisning	Se fagudbudsplan
Mulige eksamensformer	Eksamensformen beskrives i fagbeskrivelserne Bedømmelse: 7-trinsskala med intern bedømmelse
Bemærkninger	Se afsnit om udbud af valgfrie fag + fagudbudsplan + fagbeskrivelserne for yderligere oplysninger

3. semester

Introducerende statistik (obligatorisk modul)

Dansk titel	Introducerende statistik
Engelsk titel	Introductory statistics
a) mål	FAGETS SIGTE OG FORMÅL: Fagets sigte er at gøre de studerende i stand til at kunne fortolke statistiske undersøgelsesresultater. Der gives en indføring i den teoretiske statistiks grundbegreber, som er en forudsætning for at kunne forstå og anvende statistiske metoder.
b) indhold	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
c) omfang	5 ECTS
d) undervisnings- og arbejdsformer	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
e) tidsmæssig placering	3. semester
f) forudsætninger for deltagelse	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
Undervisning	Se skemaet under punkt 3b ovenfor
Mulige eksamensformer	Eksamensformen beskrives i fagbeskrivelsen Bedømmelse: 7-trinsskala med ekstern bedømmelse
Bemærkninger	Obligatorisk konstituerende fagelement for uddannelsens generelle faglige kompetence og identitet. Se fagbeskrivelsen for yderligere oplysninger

Plan- og budgetlægning incl. investering og finansiering (obligatorisk modul)

Dansk titel	Plan- og budgetlægning incl. investering og finansiering
Engelsk titel	Managerial Accounting
a) mål	FAGETS SIGTE OG FORMÅL: Fagets formål er at videreføre den studerendes viden om og indsigt i virksomhedens økonomistyringsopgaver fra den obligatoriske del (regnskabsvæsen) med henblik på at opnå kompetence til at forstå og anvende de metoder og værktøjer, som virksomheder benytter i forbindelse med den økonomiske plan- og budgetlægning.
b) indhold	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
c) omfang	5 ECTS
d) undervisnings- og arbejdsformer	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
e) tidsmæssig placering	3. semester
f) forudsætninger for deltagelse	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
Undervisning	Se skemaet under punkt 3b ovenfor
Mulige eksamensformer	Eksamensformen beskrives i fagbeskrivelsen Bedømmelse: 7-trinsskala med ekstern censur
	Obligatorisk konstituerende fagelement for uddannelsens

Bemærkninger	generelle faglige kompetence og identitet. Se fagbeskrivelsen for yderligere oplysninger
--------------	---

Organizational Behavior (obligatorisk modul)

Dansk titel	Organizational Behavior
Engelsk titel	Organizational Behavior
a) mål	FAGETS SIGTE OG FORMÅL: Faget sigter på at opnå en forståelse for organisations adfærd i erhvervsvirksomheder gennem tilegnelse af begreber og teorier samt anvendelse heraf på konkrete problemstillinger og situationer.
b) indhold	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
c) omfang	10 ECTS
d) undervisnings- og arbejdsformer	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
e) tidsmæssig placering	3. semester
f) forudsætninger for deltagelse	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
Undervisning	Se skemaet under punkt 3b ovenfor
Mulige eksamensformer	Eksamensformen beskrives i fagbeskrivelsen Bedømmelse: 7-trinsskala med ekstern censur
Bemærkninger	Obligatorisk konstituerende fagelement for uddannelsens generelle faglige kompetence og identitet. Se fagbeskrivelsen for yderligere oplysninger

Nationaløkonomi (obligatorisk modul)

Dansk titel	Nationaløkonomi
Engelsk titel	Principles of Economics
a) mål	FAGETS SIGTE OG FORMÅL: Formålet er, at de studerende opnår et kendskab til og i nogen udstrækning lærer at anvende økonomiske ræsonnementer, når det drejer sig om at foretage og analysere fornuftsstyrede beslutninger. Desuden forventes de studerende at tilegne sig et bredt kendskab til økonomiske termer og principper som anvendes i analyse af mikro- og makroøkonomiske problemstillinger. Tilegnelsen af viden foregår primært ved brug af verbale og grafiske ræsonnementer samt eksempler og i mindre grad ved brug af matematiske ræsonnementer. Der sigtes efter at involvere de studerende så meget som muligt for at opnå aktiv læring fremfor passiv akkumulation af viden.
b) indhold	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
c) omfang	10 ECTS
d) undervisnings- og arbejdsformer	Er beskrevet i fagbeskrivelsen

e) tidsmæssig placering	3. semester
f) forudsætninger for deltagelse	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
Undervisning	Se skemaet under punkt 3b ovenfor
Mulige eksamensformer	Eksamensformen beskrives i fagbeskrivelsen Bedømmelse: 7-trinsskala med intern bedømmelse
Bemærkninger	Obligatorisk konstituerende fagelement for uddannelsens generelle faglige kompetence og identitet. Se fagbeskrivelsen for yderligere oplysninger

4. semester

Strategi for erhvervsøkonomer (obligatorisk modul)

Dansk titel	Strategi
Engelsk titel	Strategy
a) mål	FAGETS SIGTE OG FORMÅL: Faget giver den studerende en indsigt i strategi, strategisk planlægning og strategisk ledelse. Det giver den studerende et grundigt kendskab til de begreber, metoder og værktøjer, som er almindeligt anvendt i erhvervsvirksomheders arbejde med strategi og forretningsplanlægning. Derved vil den studerende blive i stand til at bidrage til virksomhedernes arbejde med strategisk planlægning, herunder gennemføre en række af de analyser, som indgår som forudsætninger for virksomhedernes strategiske valg.
b) indhold	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
c) omfang	5 ECTS
d) undervisnings- og arbejdsformer	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
e) tidsmæssig placering	2. semester
f) forudsætninger for deltagelse	Er beskrevet i fagbeskrivelsen
Undervisning	Se skemaet under punkt 3b ovenfor
Mulige eksamensformer	Eksamensformen beskrives i fagbeskrivelsen Bedømmelse: 7-trinsskala med intern bedømmelse
Bemærkninger	Obligatorisk konstituerende fagelement for uddannelsens generelle faglige kompetence og identitet. Se fagbeskrivelsen for yderligere oplysninger

Valgfrie fag – se beskrivelsen under 2. semester

Inden påbegyndelsen af undervisningen godkender Det Økonomiske Studienævn endeligt fagbeskrivelserne.

5) Regler om skriftlige opgaver

Ingen

6) Regler om merit m.m.

Beståede uddannelseselementer ved en institution, der udbyder uddannelser efter bekendtgørelse nr. 338 af 6. maj 2004 ”Uddannelsesbekendtgørelsen”, ækvivalerer de tilsvarende uddannelseselementer i denne studieordning.

Det Økonomiske Studienævn kan godkende, at gennemførte studieaktiviteter fra andre - såvel danske som udenlandske videregående uddannelsesinstitutioner - træder i stedet for studieaktiviteter på sidefaget. Desuden kan Studienævnet godkende, at studieaktiviteter ved andre uddannelser på Aarhus Universitet eller ved andre danske eller udenlandske videregående uddannelser kan indgå som valgfrie fag på sidefaget.

For alle typer studieaktiviteter gælder følgende regler jf. eksamensbekendtgørelsens § 35 ”Har et universitet godkendt, at et gennemført/bestået/godkendt fagelement m.v. fra en dansk eller udenlandsk videregående uddannelsesinstitution meritoverføres, skal bedømmelsen overføres som Bestået/Godkendt. Hvis det pågældende fagelement m.v. bedømmes efter 7-trinsskalaen ved begge uddannelsesinstitutioner, skal bedømmelsen overføres med karakterer. De involverede institutioner kan aftale andet”.

Fag, der indgår i den studerendes hovedfag, kan ikke afløse fag på sidefag i erhvervsøkonomi. Såfremt den studerende på sit hovedfag har fag svarende til fag på sidefag i erhvervsøkonomi, skal den studerende søge om dispensation til at tage valgfrie fag af samme ECTS-omfang i stedet for det pågældende obligatoriske fag på sidefaget.

7) Regler om praktik

Studienævnet kan efter ansøgning give tilladelse til at studerende får merit for praktikophold.

8) Regler om projektorienterede forløb

Studienævnet kan efter ansøgning give tilladelse til at studerende får merit for projektorienterede forløb.

9) Regler for afslutning af sidefaget

Ingen.

10) Krav om læsning af tekster på fremmedsprog m.m.

Pensum i fagene kan bestå af tekster på dansk og engelsk. Studienævnet kan give tilladelse til anvendelse af tekster på andre fremmedsprog. Der forudsættes kendskab til engelsk svarende til det niveau, der opnås på adgangsgivende eksaminer.

11) Overgangsregler og overgangsordning mellem det nuværende sidefag (2005-ordning) og det ny sidefag (2006-ordning).

Studerende, der er optaget på 2005-studieordningen og ikke har færdiggjort deres uddannelse pr. 31. august 2008, overføres herefter til 2006-studieordningen efter en konkret faglig vurdering.

Studerende, der er optaget på 2005-studieordningen kan efter skriftlig ansøgning overføres til 2006-studieordningen efter en konkret faglig vurdering.

12) Øvrige bestemmelser og uddybning til studieordningen

Obligatoriske opgaver

I en række fagmoduler skal der godkendes en eller flere obligatoriske opgaver, for at den studerende kan tilmelde sig eksamen i faget. Antallet af og formen for de obligatoriske opgaver vil fremgå af fagbeskrivelsen for fagmodulet. Det nødvendige antal godkendte obligatoriske opgaver skal opnås under ét undervisningsforløb.

Erhvervelse af karakterer på sidefaget

Ved karakterbedømmelser anvendes 7-trinsskalaen. Fagene: Regnskabsvæsen (10 ECTS), Afsætningsøkonomi (5 ECTS), Introducerende statistik (5 ECTS), Plan- og budgetlægning (5 ECTS) og Organizational Behavior (10 ECTS) bedømmes med eksternt censur, mens resten af prøverne bedømmes internt, evt. eksternt.

Alle prøver skal bestås med mindst karakteren 02.

Eksamenssproget

I henhold til eksamensbekendtgørelsens § 5 aflægges prøverne på dansk, medmindre tilfældene i eksamensbekendtgørelsens § 5, stk. 1-3, finder anvendelse.

Ordinær eksamen, omeksamen og sygeeksamen

Hvis der er tilmelding til et undervisningsforløb som har tilknyttet en eller flere prøver, vil tilmeldingen til undervisningen medføre tilmelding til prøve jf. Eksamensbekendtgørelsens § 27 stk. 1. Det er den studerendes pligt at kontrollere, at tilmeldinger til prøver er korrekte. Kontrol af egne tilmeldinger sker via Studerendes selvbetjening senest umiddelbart før afmeldingsfristens

udløb.

Det Økonomiske Studienævn fastlægger placeringen af de ordinære eksaminer samt placeringen af omeksamen og sygeeksamen indenfor de givne terminer. Det er en forudsætning for at kunne indstille sig til omprøven, at man har anvendt mindst et forsøg ved den ordinære eksamen.

De ordinære eksaminer foregår for fag undervist i efterårssemesteret ved vintereksamen i december/januar med reeksamen i februar måned, mens de ordinære eksaminer for fag undervist i forårssemesteret foregår ved sommereksamen i maj/juni med reeksamen i august måned.

Studerende, der ikke består en given ordinær eksamen, dvs. ikke framelder sig eksamen, men enten dumper eller udebliver fx pga. sygdom, vil automatisk blive tilmeldt til den umiddelbart følgende reeksamen.

Dispensationer

Studienævnet kan efter skriftlig ansøgning – og når det er begrundet i usædvanlige forhold - dispensere fra regler i denne studieordning. Studienævnet kan dog ikke dispensere fra regler, der er fastlagt i overordnede bestemmelser som love, anordninger og bekendtgørelser eller for selvstændige bestemmelser (se § 67 stk. 5 i uddannelsesbekendtgørelsen nr. 338 af 6. maj 2004).

Lovgrundlag og ikrafttræden

Studieordningen er udarbejdet af Det Økonomiske Studienævn og har hjemmel i Bekendtgørelse om bachelor og kandidatuddannelser ved universiteterne (uddannelsesbekendtgørelsen) nr. 338 af 6. maj 2004, suppleret med bekendtgørelse om eksamen ved universitetsuddannelser (eksamensbekendtgørelsen) nr. 867 af 19. august 2004. Studieordningen er gældende for studerende, der påbegynder sidefaget den 1. september 2006 eller senere.

Denne studieordning er vedtaget af Det Økonomiske Studienævn den 15.11.2005 og træder i kraft den 01.09.2006. Enkelte ændringer vedr. studieprogrammer vedtaget af Det Økonomiske Studienævn d. 14.11.06 og godkendt af Dekanen ved brev af 20. dec. 2006.

Mindre revisioner foretaget og godkendt af Det Økonomiske Studienævn den 8. maj 2008, og godkendt af dekanen for Det Samfundsvidenskabelige Fakultet den 6. august 2008.

Bilag 1.

Oversigt over fag og skriftlige opgaver, som skal vælges, hvis mindstekravet angående undervisningskompetence skal opfyldes med et sidefag i erhvervsøkonomi.

Mindstekrav hvis man ønsker undervisningskompetence i:

Afsætning:

Innovation	10 ECTS
Markedsanalyser	5 ECTS
Industriel markedsføring	10 ECTS
Distribution og E-handel	10 ECTS

Finansiering:

Finansiering og investering for erhvervsøkonomer	10 ECTS
Financial Markets and Corporate Strategy	10 ECTS
Corporate Finance (Master) eller Investments	10 ECTS

Innovation:

Innovation	10 ECTS
Entrepreneurship	10 ECTS
Virksomhedens fornyelsesfunktion	10 ECTS

Organisation:

Organisationsforandringer	10 ECTS
Projektledelse	10 ECTS
Human Ressource Management	10 ECTS

Virksomhedsøkonomi:

Finansiering og investering for erhvervsøkonomer	10 ECTS
Managerial and Cost Accounting II	10 ECTS
Den studerende skal ikke følge Plan- og budgetlægning, da emnerne er dækket ind med ovennævnte 2 fag.	
Supply Chain Management	10 ECTS

Fagbeskrivelserne findes på www.econ.au.dk - under "Studies"

Hvad angår de to A-niveau-fag – ”Afsætning” og ”Virksomhedsøkonomi” – tilrådes de studerende at anvende nogle af erhvervsøkonomi-uddannelsens valgfrie ECTS til en yderligere specialisering. Studerende, der ønsker undervisningskompetence i ”Afsætning”, kan f.eks. interessere sig for emner som formueret, konsumenters købsadfærd og markedskommunikation. Studerende, der ønsker undervisningskompetence i ”Virksomhedsøkonomi”, kan f.eks. interessere sig for videregående eksternt regnskab, økonomistyring og virksomhedernes positionering.

Angående undervisningskompetence i handelsgymnasiet (HHX) skal det nævnes, at lov nr. 96 af 18.02.2004 om uddannelse til højere handelseksamen og højere teknisk eksamen i § 30 stk. 3 specificerer, at lærere, der underviser i de erhvervsrelaterede fag, skal have mindst 2 års relevant erhvervs erfaring.

Bilag 2.

Uddrag af Videnskabsministeriets

Retningslinjer for universitetsuddannelser rettet mod undervisning i de gymnasiale uddannelser

(Faglige mindstekrav)

Anvendelsesområde og formål

1.1. Nærværende retningslinjer finder anvendelse ved et universitets udbud af uddannelser rettet mod undervisning i de gymnasiale uddannelser, som er omfattet af lov nr. 403 af 28. maj 2003 om universiteter (universitetsloven).

1.2. Retningslinjerne finder anvendelse ved universitetets tilrettelæggelse af uddannelsesforløb efter § 23, jf. § 17, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 338 af 6. maj 2004 om bachelor- og kandidatuddannelser ved universiteterne (uddannelsesbekendtgørelsen).

1.3. Udbud af universitetsuddannelser rettet mod undervisning i de gymnasiale uddannelser forudsætter, at uddannelserne opbygges inden for rammerne af uddannelsesbekendtgørelsen og tilrettelægges efter nærværende retningslinjer.

1.4. Efter universitetsloven beslutter universitetet selv, hvilke forskningsbaserede uddannelser det vil udbyde inden for sine fagområder, men universitetets udbud skal godkendes af ministeren for videnskab, teknologi og udvikling. Af bemærkningerne til § 3, stk. 1, i universitetsloven fremgår, at udbud af uddannelser rettet mod undervisning i de gymnasiale uddannelser forudsætter, at ministeren har drøftet godkendelsen med den ansvarlige ressortminister for at sikre, at uddannelsen opfylder uddannelsesrelevante og lovgivningsmæssige krav. Nærværende retningslinjer er derfor udarbejdet efter drøftelse med undervisningsministeren.

1.5. Retningslinjerne har til formål at sikre grundlaget for, at personer med en bachelor- og kandidatuddannelse, som er tilrettelagt med henblik på undervisning i de gymnasiale uddannelser, kan opnå faglig kompetence i to fag (centralt fag og tilvalgsfag) inden for fagrækken i de gymnasiale uddannelser, uanset ved hvilket universitet bachelor- og kandidateksamen er gennemført og bestået. En kandidat med faglig kompetence i to fag har i visse tilfælde efter regler fastsat af undervisningsministeren tillige faglig kompetence i et tredje fag.

Definitioner

2.1. Ved de gymnasiale uddannelser forstås studentereksamen (stx), højere forberedelseseksamen (hf), højere handelseksamen (hxx), højere teknisk eksamen (htx), den grønlandske gymnasiale uddannelse (gu) og de grønlandske erhvervsgymnasiale uddannelser.

2.2. Lærere, der underviser i de gymnasiale uddannelser, skal have undervisningskompetence (faglig og pædagogisk kompetence) i et eller flere fag inden for de gymnasiale uddannelsers fagrække. Forudsætning for faglig kompetence er et niveau, der svarer til en kandidateksamen, og

som indeholder de faglige mindstekrav, jf. 3.1. Pædagogisk kompetence opnås ved at gennemføre pædagogikum, der er tilrettelagt efter regler fastsat af undervisningsministeren.

Krav til faglig kompetence

3.1. Det er en forudsætning for, at en kandidat kan opnå faglig kompetence i et fag fra den gymnasiale fagrække, at kandidaten opfylder fagets faglige mindstekrav, som de er beskrevet i nærværende bilag.

3.2. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om betingelserne for at opnå faglig kompetence i et fag fra den gymnasiale fagrække.

3.3. Faglig kompetence i det enkelte fag omfatter alle det pågældende fags niveauer i de gymnasiale uddannelser.

Andre forhold

4.1. Universiteterne bør tilbyde studerende fagligt kompetent studie- og erhvervsvejledning, der forud for de studerendes valg af tilvalgsfag kan yde ajourført rådgivning med hensyn til såvel de faglige som de professionelle perspektiver og udfordringer i de fagkombinationer, den studerende overvejer, og de beskæftigelsesmæssige udsigter. Af beskæftigelsesmæssige hensyn bør studerende frarådes at kombinere to fag, der begge har et lavt timetal i de gymnasiale uddannelser.

4.2. Universiteterne bør sikre, at det klart fremgår af eksamensbeviset, at de faglige mindstekrav indgår i kandidatgraden, herunder hvilke fagelementer der er aflagt prøve i - eller de på anden måde er dokumenteret - med angivelse af omfanget af ECTS-point, og at kandidaten som følge heraf opfylder kravene til faglig kompetence i to fag efter nærværende retningslinjer, jf. 3.1.

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, den 18. januar 2006

Helge Sander

/Gertie Lund

.
. .
. .
. .
. .

4. Samfundsvidenskabelige fag

4.1. Afsætning

Faget afsætning i de gymnasiale uddannelser giver viden om strategi, købsadfærd, markedsanalyse, markedskommunikation samt afsætningsledelse. Faget beskæftiger sig med virksomhedens forhold til den nationale og internationale omverden samt virksomhedens markedsføringsmæssige beslutninger.

Kandidaten skal have en viden dels om erhvervsøkonomis ”kernefag” med tilknyttet metodefag, dels om mikro- og makroøkonomi og en videregående indsigt i strategi, købsadfærd, markedsanalyse, markedskommunikation samt afsætningsledelse:

Ledelse og organisation. Kandidaten skal have en grundlæggende indsigt i virksomhedens omverden og virksomhedens samspil med omverdenen, virksomhedskultur, social ansvarlighed og ledelsesetik, beslutningsprocesser, planlægning, strategi og strategisk ledelse, organisation og design, adfærd i organisationer samt kontrol. Der skal opnås færdighed i at anvende disse begreber og teorier med henblik på at forklare virksomhedens idé, mål og hovedfunktioner samt i at analysere virksomhedens ledelse og organisation.

Regnskab og økonomistyring. Kandidaten skal have grundlæggende indsigt i årsregnskabsloven, årsregnskabsteori, regnskabsanalyse, omkostningsteori, investering og finansiering, plan- og budgetlægning samt budgetkontrol. Der skal opnås færdigheder i at anvende disse begreber og teorier i forbindelse med analyse og vurdering af konkrete virksomheder og virkelighedsnære problemstillinger.

Afsætning. Kandidaten skal have grundlæggende indsigt i marketing management, herunder købsadfærd på konsumentmarkedet og producentmarkedet, segmenteringsteori, positioneringsteori samt handlingsparameterteorien om prisfastsættelse, produktudformning, distribution og kommunikation. Der skal opnås færdigheder i at anvende disse begreber og teorier i forbindelse med analyse og vurdering af afsætningsøkonomiske problemstillinger.

IT, statistik og metode. Kandidaten skal have færdigheder i grundlæggende IT og statistik samt metoder med henblik på informationsindsamling.

Mikro- og makroøkonomi. Kandidaten skal have en grundlæggende indsigt i mikro- og makroøkonomi. Der skal opnås færdigheder i at ræsonnere ved hjælp af de mikro- og makroøkonomiske begreber og teorier.

Strategi, købsadfærd, markedsanalyse, markedskommunikation samt afsætningsledelse. Kandidaten skal have en videregående indsigt i strategisk planlægning og strategisk ledelse, købsadfærd på konsumentmarkedet og producentmarkedet, planlægning og gennemførelse af markedsanalyser, planlægning og ledelse af markedskommunikation samt planlægning og ledelse af produktudvikling, prisfastsættelse og distribution.

Kandidaten skal have færdigheder i at anvende disse områders teorier, begreber og metoder og i at gennemføre videregående analyser og vurderinger af konkrete virksomheder og virkelighedsnære problemstillinger.

4.2. Erhvervsret

Faget erhvervsret i de gymnasiale uddannelser omhandler viden om de generelle retlige principper og et bredt felt af erhvervsrettet lovgivning. Faget giver viden om de erhvervsrettede love og om, hvordan disse på en gang skaber muligheder og sætter rammer for den internationale og markedsorienterede virksomhed. Erhvervsret beskæftiger sig med regelsættene specielt af interesse for erhvervsvirksomheder og deres adfærd.

Kandidaten skal have viden om de generelle begreber, teorier og metoder inden for erhvervsret og skal kunne anvende disse på konkrete juridiske problemstillinger.

Erhvervsret omfatter:

- grundlæggende formueret, herunder aftaleret, køb og erstatning.
- kreditaftaleret, herunder kreditsikring og retsforfølgning.

- erhvervsreguleringsret, herunder markedsføringsret.
- EU-ret, herunder konkurrenceret.
- international privatret, herunder international handelsret.
- IT-jura.
- arbejdsret.

Metodologi. Kandidaten skal have viden om juridisk metode, retskildesøgning og retslære, herunder retsfilosofi.

4.3. Erhvervsøkonomi

Faget erhvervsøkonomi i de gymnasiale uddannelser omfatter viden inden for strategi, økonomi, organisation og afsætning. Faget giver viden om de betingelser og de muligheder, der er for at etablere og udvikle en virksomhed i et internationalt og markedsorienteret samfund. Erhvervsøkonomi beskæftiger sig med virksomhedens beslutninger og adfærd i samspil med omverdenen.

Kandidaten skal have viden dels om erhvervsøkonomis ”kernefag” med tilknyttet metodefag, dels om mikro- og makroøkonomi:

Ledelse og organisation. Kandidaten skal have en grundlæggende indsigt i virksomhedens omverden og virksomhedens samspil med omverdenen, virksomhedskultur, social ansvarlighed og ledelsesetik, beslutningsprocesser, planlægning, strategi og strategisk ledelse, organisation og design, adfærd i organisationer samt kontrol. Der skal opnås færdighed i at anvende disse begreber og teorier med henblik på at forklare virksomhedens idé, mål og hovedfunktioner samt i at analysere virksomhedens ledelse og organisation.

Regnskab og økonomistyring. Kandidaten skal have grundlæggende indsigt i årsregnskabsloven, årsregnskabsteori, regnskabsanalyse, omkostningsteori, investering og finansiering, plan- og budgetlægning samt budgetkontrol. Der skal opnås færdigheder i at anvende disse begreber og teorier i forbindelse med analyse og vurdering af konkrete virksomheder og virkelighedsnære problemstillinger.

Afsætning. Kandidaten skal have grundlæggende indsigt i marketing management, herunder købsadfærd på konsumentmarkedet og producentmarkedet, segmenteringsteori, positioneringsteori samt handlingsparameterteorien om prisfastsættelse, produktudformning, distribution og kommunikation. Der skal opnås færdigheder i at anvende disse begreber og teorier med analyse og vurdering af afsætningsøkonomiske problemstillinger.

IT, statistik og metode. Kandidaten skal have færdigheder i grundlæggende IT og statistik samt metoder til informationsindsamling.

Mikro- og makroøkonomi. Kandidaten skal have grundlæggende indsigt i mikro- og makroøkonomi.

4.4. Finansiering

Faget finansiering i de gymnasiale uddannelser omfatter viden inden for finansielle institutioner og finansielle markeder samt viden om virksomhedens kapitalfremskaffelse og kapitalanvendelse. Faget giver viden om virksomhedens muligheder for at fremskaffe og anvende kapital bedst muligt under hensyn til den prisdannelse, der finder sted på de internationale markeder. Finansiering beskæftiger sig med virksomhedens finansielle beslutninger og adfærd under hensyn til udviklingen i omverdenen.

Kandidaten skal have viden dels om erhvervsøkonomis ”kernefag” med tilknyttet metodefag, dels om mikroøkonomi samt en videregående indsigt i finansiering:

Ledelse og organisation. Kandidaten skal have en grundlæggende indsigt i virksomhedens omverden og virksomhedens samspil med omverdenen, virksomhedskultur, social ansvarlighed og ledelsesetik, beslutningsprocesser, planlægning, strategi og strategisk ledelse, organisation og design, adfærd i organisationer samt kontrol. Der skal opnås færdighed i at anvende disse begreber og teorier med henblik på at forklare virksomhedens idé, mål og hovedfunktioner samt i at analysere virksomhedens ledelse og organisation.

Regnskab og økonomistyring. Kandidaten skal have grundlæggende indsigt i årsregnskabsloven, årsregnskabsteori, regnskabsanalyse, omkostningsteori, investering og finansiering, plan- og budgetlægning samt budgetkontrol. Der skal opnås færdigheder i at anvende disse begreber og teorier i forbindelse med analyse og vurdering af konkrete virksomheder og virkelighedsnære problemstillinger.

Afsætning. Kandidaten skal have grundlæggende indsigt i marketing management, herunder købsadfærd på konsumentmarkedet og producentmarkedet, segmenteringsteori, positioneringsteori samt handlingsparameterteorien om prisfastsættelse, produktudformning, distribution og kommunikation. Der skal opnås færdigheder i at anvende disse begreber og teorier med analyse og vurdering af afsætningsøkonomiske problemstillinger.

IT, statistik og metode. Kandidaten skal have færdigheder i grundlæggende IT og statistik samt metoder til informationsindsamling.

Mikroøkonomi. Kandidaten skal have grundlæggende indsigt i mikroøkonomi. Der skal opnås færdigheder i at ræsonnere ved hjælp af mikroøkonomiske begreber og teorier.

Finansiering. Kandidaten skal have videregående indsigt i de finansielle markeder, herunder obligationsmarkedet, aktiemarkedet, derivatmarkedet samt markedet for bankfinansiering, som skal danne grundlag for forståelse og analyse af forbrugernes porteføljevalg og virksomhedernes investerings- og finansieringsbeslutninger, herunder en grundig indsigt i interesse modsætningerne mellem aktionærer, ledelse, gældsejere og øvrige fordringshavere.

4.5. Innovation

Faget innovation i de gymnasiale uddannelser omfatter viden inden for invention, innovation og diffusion. Faget giver viden om idéudvikling og kommercialisering samt innovations betydning på såvel mikro- som makroniveau. Innovation beskæftiger sig med innovative processer, projektstyring og projektførelse eller forretningsplan.

Kandidaten skal have viden dels om erhvervsøkonomis ”kernefag” med tilknyttet metodefag, dels om mikroøkonomi samt en videregående indsigt i innovation:

Ledelse og organisation. Kandidaten skal have en grundlæggende indsigt i virksomhedens omverden og virksomhedens samspil med omverdenen, virksomhedskultur, social ansvarlighed og ledelsesetik, beslutningsprocesser, planlægning, strategi og strategisk ledelse, organisation og design, adfærd i organisationer samt kontrol. Der skal opnås færdighed i at anvende disse begreber og teorier med henblik på at forklare virksomhedens idé, mål og hovedfunktioner samt i at analysere virksomhedens ledelse og organisation.

Regnskab og økonomistyring. Kandidaten skal have en grundlæggende indsigt i årsregnskabsloven, årsregnskabsteori, regnskabsanalyse, omkostningsteori, investering og finansiering, plan- og budgetlægning samt budgetkontrol. Der skal opnås færdigheder i at

anvende disse begreber og teorier i forbindelse med analyse og vurdering af konkrete virksomheder og virkelighedsnære problemstillinger.

Afsætning. Kandidaten skal have en grundlæggende indsigt i marketing management, herunder købsadfærd på konsumentmarkedet og producentmarkedet, segmenteringsteori, positioneringsteori samt handlingsparameterteorien om prisfastsættelse, produktudformning, distribution og kommunikation. Der skal opnås færdigheder i at anvende disse begreber og teorier med analyse og vurdering af afsætningsøkonomiske problemstillinger.

IT, statistik og metode. Kandidaten skal have færdigheder i grundlæggende IT og statistik samt metoder til informationsindsamling.

Mikroøkonomi. Kandidaten skal have en grundlæggende indsigt i mikroøkonomi. Der skal opnås færdigheder i at ræsonnere ved hjælp af mikroøkonomiske begreber og teorier.

Innovation. Kandidaten skal have en grundlæggende indsigt i en række innovationsteoretiske tilgange fra makro- til mikroniveau. På samfundsniveau skal dels sammenhænge mellem innovation og samfundsudvikling forstås, dels skal nationale og regionale innovationssystemer kunne analyseres. På virksomhedsniveau skal sammenhænge mellem innovation og virksomhedens konkurrenceevne kunne forstås, og strategier for teknologi, produkt- og markedsudvikling skal kunne udformes. På individniveau skal der være indsigt i kreative processer, idégenerering og mulighedsidentifikation, og der skal kunne arbejdes målrettet med såvel ledelsens som medarbejdernes rolle i innovationsprocesser.

4.6. International økonomi

Faget international økonomi i de gymnasiale uddannelser er et samfundsvidenskabeligt fag, der omhandler den samfundsøkonomiske udvikling set i et nationalt, et europæisk og et globalt perspektiv. Faget giver således viden om og forståelse af den samfundsøkonomiske udvikling i en åben økonomi. International økonomi beskæftiger sig med beskrivende økonomi samt økonomisk teori og metode.

Kandidaten skal have viden om samfundsøkonomi samt relevante statistiske metoder:

Samfundsøkonomi. Kandidaten skal have en videregående indsigt i samfundsøkonomiens mikroøkonomi og makroøkonomi og skal kunne beskrive, analysere og vurdere samfundsøkonomiske forhold og problemstillinger, herunder samfundsøkonomiske målsætninger og velfærdspolitiske modeller, balanceproblemer, økonomisk politik, handel og udvikling, økonomisk integration og makroøkonomiske skoler.

Statistiske metoder. Kandidaten skal have en grundlæggende indsigt i de statistiske metoder, der anvendes i samfundsøkonomi, herunder indsigt i økonometri samt kunne anvende disse metoder.

4.7. Markedskommunikation

Faget markeds kommunikation i de gymnasiale uddannelser er et samfundsvidenskabeligt fag, der omfatter viden inden for forbrugeradfærd, sociologi, målgruppevalg, kommunikation samt markedsføringsstrategi- og planlægning. Faget giver viden om virksomhedens muligheder for at kommunikere til kunder og andre interessenter gennem anvendelse af forskellige former for markeds kommunikation. Markeds kommunikation beskæftiger sig med virksomhedens planlægning af kommunikationen til omverdenen.

Kandidaten skal have viden dels om erhvervsøkonomis ”kernefag” med tilknyttet metodefag, dels om mikroøkonomi samt en videregående indsigt i markeds kommunikation:

Ledelse og organisation. Kandidaten skal have en grundlæggende indsigt i virksomhedens omverden og virksomhedens samspil med omverdenen, virksomhedskultur, social ansvarlighed og ledelsesetik, beslutningsprocesser, planlægning, strategi og strategisk ledelse, organisation og design, adfærd i organisationer samt kontrol. Der skal opnås færdighed i at anvende disse begreber og teorier med henblik på at forklare virksomhedens idé, mål og hovedfunktioner samt i at analysere virksomhedens ledelse og organisation.

Regnskab og økonomistyring. Kandidaten skal have grundlæggende indsigt i årsregnskabsloven, årsregnskabsteori, regnskabsanalyse, omkostningsteori, investering og finansiering, plan- og budgetlægning samt budgetkontrol. Der skal opnås færdigheder i at anvende disse begreber og teorier i forbindelse med analyse og vurdering af konkrete virksomheder og virkelighedsnære problemstillinger.

Afsætning. Kandidaten skal have grundlæggende indsigt i marketing management, herunder købsadfærd på konsumentmarkedet og producentmarkedet, segmenteringsteori, positioneringsteori samt handlingsparameter-teorien om prisfastsættelse, produktudformning, distribution og kommunikation. Der skal opnås færdigheder i at anvende disse begreber og teorier med analyse og vurdering af afsætningsøkonomiske problemstillinger.

IT, statistik og metode. Kandidaten skal have færdigheder i grundlæggende IT og statistik samt metoder til informationsindsamling.

Mikroøkonomi. Kandidaten skal have grundlæggende indsigt i mikroøkonomi. Der skal opnås færdigheder i at ræsonnere ved hjælp af mikroøkonomiske begreber og teorier.

Markedskommunikation. Kandidaten skal på baggrund af en indsigt i forbrugeradfærd, modtageradfærd og receptionsanalyse kunne fastlægge målgrupper og kommunikationsmål samt på baggrund heraf vurdere, planlægge, implementere og kontrollere forskellige former for markedskommunikation. Der skal opnås færdigheder i at anvende områdets teorier, begreber og metoder samt i at gennemføre analyser og vurderinger af konkrete virksomheder og virkelighedsnære problemstillinger.

4.8. Organisation

Faget organisation i de gymnasiale uddannelser er et samfundsvidenskabeligt fag, der omfatter viden inden for organisatoriske strukturer og processer, herunder ledelse i organisationer. Faget giver viden om ledelsens og de ansattes muligheder for at tilpasse organisationen under hensyn til udviklinger i det internationale samfund. Organisation beskæftiger sig med organisatoriske beslutninger og adfærd i samspil med omverdenen.

Kandidaten skal have viden dels om erhvervsøkonomis ”kernefag” med tilknyttet metodefag, dels om mikro- og makroøkonomi samt en videregående indsigt i organisation:

Erhvervsøkonomi. Kandidaten skal have grundlæggende indsigt i organisation, regnskab og økonomistyring og afsætning.

Mikro- og makroøkonomi. Kandidaten skal have en grundlæggende indsigt i mikro- og makroøkonomi. Der skal opnås færdigheder i at ræsonnere ved hjælp af de mikro- og makroøkonomiske begreber og teorier.

IT, statistik og metode. Kandidaten skal have viden om videnskabsteori og samfundsvidenskabelige metoder, herunder særligt metoder, der tjener til analyse af organisationer. Kandidaten skal have grundlæggende viden om statistiske metoder og anvendelse af IT.

Organisation og ledelse. Kandidaten skal have en grundlæggende indsigt i organisationens omverden og dens samspil med omverdenen, virksomhedskultur, social ansvarlighed og ledelsesetik, beslutningsprocesser, planlægning, strategi og strategisk ledelse, organisation og design, adfærd i organisationer samt kontrol. Der skal opnås færdighed i at anvende disse begreber og teorier med henblik på at forklare organisationens idé, mål og hovedfunktioner samt i at analysere dens ledelse og organisation. Kandidaten skal have en videregående indsigt i organisationsteori, organisatorisk adfærd samt projektledelse og skal kunne anvende disse områders begreber og teorier i forbindelse med analyser og vurderinger af konkrete problemstillinger.

Human resource management. Kandidaten skal have viden om HRM-opgaver, personaleledelse, personalepolitik, organisationspsykologi og teorier om organisatorisk forandring.

4.9. Psykologi

Faget psykologi i de gymnasiale uddannelser skal give kundskaber i den videnskabeligt funderede psykologiske teorier og metoder. Formålet er at opnå evne til at analysere og reflektere over psykologiske forhold af såvel faglig som almen karakter samt kompetence til at forholde sig kritisk til psykologiske teorier, deres tilblivelse og forklaringsværdi.

Kandidaten skal have viden om de generelle begreber, teorier og metoder inden for psykologi. Disse begreber, teorier og metoder skal kunne anvendes på konkrete problemstillinger.

Psykologi omfatter følgende discipliner: Socialpsykologi, Udviklingspsykologi, Personlighedspsykologi samt Læring og Kognition.

Kandidaten skal inden for alle disse discipliner have en viden om disse psykologiske fags teoretiske forudsætninger, for deres historie og udvikling.

Kandidaten skal have viden om psykologiens filosofi og videnskabsteori, have viden om psykologiens forskningsmetoder, herunder kunne identificere etiske problemstillinger i psykologisk forskning.

4.10. Samfundsfag

Faget samfundsfag i de gymnasiale uddannelser omhandler danske og internationale forhold. Faget giver på et empirisk og teoretisk grundlag viden om de dynamiske og komplekse kræfter - nationalt, regionalt, globalt – der påvirker samfundsudviklingen. Ved at forbinde den aktuelle samfundsmæssige udvikling med sociologiske, økonomiske og politologiske begreber og teorier kvalificeres standpunkter og handlemuligheder.

Samfundsfag består af fire ”discipliner” med tilknyttet metodefag. De faglige kompetencer inden for de enkelte fag er:

Sociologi: Kandidaten skal have viden om centrale sociologiske begreber og teorier på såvel makro- som mikroniveau og have oparbejdet kompetence til at kunne anvende disse begreber og teorier på konkrete samfundsmæssige problemstillinger

Økonomi: Kandidaten skal have viden om økonomisk teori, økonomisk politik og økonomisk samfundsbeskrivelse både i national og international sammenhæng. Kandidaten skal have kompetence til at anvende disse begreber og teorier på konkrete økonomiske og politologiske problemstillinger.

Politologi: Kandidaten skal have viden om politisk teori- og idéhistorie, politologiske teorier samt viden om det danske politiske system i lokale, nationale, regionale og globale sammenhænge. Denne viden skal kunne give kompetence til at forbinde teori og empiri.

International politik: Kandidaten skal have viden om det teoretiske grundlag for faget og viden om Danmarks suverænitet og handlemuligheder, om aktører, magt, sikkerhed, konflikter og integration i Europa og internationalt, herunder globalisering. Kandidaten skal have kompetence til at forbinde teoretiske overvejelser med viden om de aktuelle internationale udviklingstendenser.

Metodologi: Kandidaten skal have viden om videnskabsteori og samfundsvidenskabelige metoder, herunder både kvantitative, kvalitative og komparative metoder. Kandidaten skal have grundlæggende viden om statistiske metoder og anvendelse af IT.

4.11. Virksomhedsøkonomi

Faget virksomhedsøkonomi i de gymnasiale uddannelser omfatter viden inden for strategi, internt og eksternt regnskab, investering og logistik. Faget giver viden om virksomhedens muligheder for at anvende sine resurser bedst muligt under hensyn til virksomhedens mål og de internationale markedsf forhold.

Virksomhedsøkonomi beskæftiger sig med erhvervsvirksomhedens økonomiske beslutninger og adfærd i samspil med omverdenen.

Kandidaten skal have viden dels om erhvervsøkonomis ”kernefag” med tilknyttet metodefag, dels om mikroøkonomi samt en videregående indsigt i strategi, regnskab og økonomistyring, investering og logistik:

Ledelse og organisation. Kandidaten skal have en grundlæggende indsigt i virksomhedens omverden og virksomhedens samspil med omverdenen, virksomhedskultur, social ansvarlighed og ledelsesetik, beslutningsprocesser, planlægning, strategi og strategisk ledelse, organisation og design, adfærd i organisationer samt kontrol. Der skal opnås færdighed i at anvende disse begreber og teorier med henblik på at forklare virksomhedens idé, mål og hovedfunktioner samt i at analysere virksomhedens ledelse og organisation.

Regnskab og økonomistyring. Kandidaten skal have en grundlæggende indsigt i årsregnskabsloven, årsregnskabsteori, regnskabsanalyse, omkostningsteori, investering og finansiering, plan- og budgetlægning samt budgetkontrol. Der skal opnås færdigheder i at anvende disse begreber og teorier i forbindelse med analyse og vurdering af konkrete virksomheder og virkelighedsnære problemstillinger.

Afsætning. Kandidaten skal have en grundlæggende indsigt i marketing management, herunder købsadfærd på konsumentmarkedet og producentmarkedet, segmenteringsteori, positioneringsteori samt handlingsparameterteorien om prisfastsættelse, produktudformning, distribution og kommunikation. Der skal opnås færdigheder i at anvende disse begreber og teorier med analyse og vurdering af afsætningsøkonomiske problemstillinger.

IT, statistik og metode. Kandidaten skal have færdigheder i grundlæggende IT og statistik samt metoder til informationsindsamling.

Mikroøkonomi. Kandidaten skal have en grundlæggende indsigt i mikroøkonomi. Der skal opnås færdigheder i at ræsonnere ved hjælp af mikroøkonomiske begreber og teorier.

Strategi, regnskab og økonomistyring, investering og logistik. Kandidaten skal have viden dels om virksomheders og koncerners strategiske problemstillinger, dels om eksternt

regnskab/Finansiel Accounting, internt regnskab/ Managerial and Cost Accounting, investering og finansiering samt logistik/ Supply Chain Management. Der skal opnås færdigheder i at anvende begreberne og metoderne og i at gennemføre videregående analyser og vurderinger af konkrete virksomheder og virkelighedsnære problemstillinger.